

Crna Gora
Vlada Crne Gore

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	15. 08	20 24	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	19-1/24-3		
VEZA:			
EPA:	339 XXVIII		
SKRAĆENICA:		PRILOG:	

Br: 10-082/24-4643/3

15. avgust 2024. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

Gospodin Andrija Mandić, predsjednik

Vlada Crne Gore, na sjednici od 15. avgusta 2024. godine, utvrdila je **PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O RADU**, koji Vam u prilogu dostavljamo radi stavljanja u proceduru Skupštine Crne Gore.

Vlada predlaže Skupštini da, u skladu sa članom 151 Poslovnika Skupštine Crne Gore („Službeni list RCG“, br. 51/06 i 66/06 i „Službeni list CG“ br. 88/09, 80/10, 39/11, 25/12, 49/13, 32/14, 42/15, 52/17, 17/18, 47/19, 112/20, 129/20 i 65/21), ovaj zakon donese po hitnom postupku iz razloga koji su sadržani u Obrazloženju Predloga ovog zakona.

Za predstavnike Vlade koji će učestvovati u radu Skupštine Crne Gore i njenih radnih tijela, prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, određeni su NAIDA NIŠIĆ, ministarka rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga i ANĐELA BAŠOVIĆ, državna sekretarka u Ministarstvu rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga.

PREDSJEDNIK
mr Milojko Spajić, s. r.

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O RADU

Član 1

U Zakonu o radu („Službeni list CG”, br. 74/19, 8/21, 59/21, 68/21 i 145/21) u članu 101 st. 2 i 3 mijenjaju se i glase:

„(2) Minimalna zarada iz stava 1 ovog člana, u neto iznosu, iznosi 600,00 eura za zaposlene na radnim mjestima do V nivoa kvalifikacije obrazovanja, odnosno 800,00 eura za zaposlene na radnim mjestima sa VI i višim nivoom kvalifikacije obrazovanja.

(3) Iznos minimalne zarade iz stava 2 ovog člana utvrđuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) na predlog Socijalnog savjeta Crne Gore, na osnovu mjerila za utvrđivanje nivoa minimalnih zarada i to:

- opšti nivo zarada u zemlji;
- troškovi života i promjene u njima;
- ekonomski faktori, uključujući i zahtjeve privrednog razvoja, nivo produktivnosti i potreba da se dostigne i odredi visok nivo zaposlenosti.”

Član 2

U članu 164 stav 1 tačka 1 mijenja se i glasi:

„1) kad zaposleni navrši 67 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja, danom dostavljanja konačne odluke zaposlenom”.

Član 3

Poslije člana 218c dodaje se novi član koji glasi:

„Član 218d

Odredba člana 101 stav 2 ovog zakona primjenjivaće se od 1. oktobra 2024. godine.”

Član 4

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

OBRAZLOŽENJE

I. Ustavni osnov za donošenje zakona

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona sadržan je u odredbi člana 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je određeno da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju i druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. Razlozi za donošenje zakona

Osnovni razlozi za donošenje izmjena Zakona o radu jeste usklađivanje sa Fiskalnom strategijom Crne Gore za period 2024-2027. godine, kojim se predviđa kao jedna od ključnih mjera za poboljšanje standarda građana, između ostalog, smanjenje troškova za poslodavce kroz niže poresko opterećenje na zarade i povećanje minimalne i prosječne zarade u Crnoj Gori.

Imajući u vidu visoku zavisnost crnogorske ekonomije od privlačenja investicija sa jedne i potrebu širenja proizvodne baze sa druge strane, kao i izazove sa kojima se Crna Gora suočava u dijelu nedostatka kvalifikovane radne snage (što će biti posebno izraženo u uslovima pune integracije crnogorske privrede u jedinstveno evropsko tržište u sklopu pristupanja EU) neophodno je kroz odgovarajuću poresku politiku, stvoriti podsticajan investicioni ambijent koji će rezultirati većim prilivom investicija i generisanju novih radnih mjesta.

U uslovima značajnog nedostatka radne snage, posebno tokom trajanja turističke sezone, i činjenice da su mnoge zemlje koje su pristupile Evropskoj uniji iskusile odliv visoko kvalifikovane radne snage, kao i cijeneći činjenicu da je minimalna zarada koju poslodavci isplaćuju zaposlenom, posebno u Centralnom i Južnom regionu, veća u odnosu na zakonski određeni prag usljed kretanja na tržištu rada.

Odredbom člana 101 Zakona o radu („Službeni list CG“, br. 74/19, 8/21, 59/21, 68/21 i 145/21) propisano je da zaposleni ima pravo na minimalnu zaradu za standardni učinak i puno radno vrijeme, odnosno radno vrijeme koje se izjednačava sa punim radnim vremenom u skladu sa ovim zakonom, kolektivnim ugovorom i ugovorom o radu. Minimalna zarada u neto iznosu ne može biti niža od 450,00 eura.

Vlada Crne Gore je odgovorno prihvatila inicijativu da se unaprijedi standard zaposlenih sa minimalnom zaradom, ali istovremeno vodeći računa da se ne uspori rast zaposlenosti i konkurentnost privrede, kao i da se postigne neutralan efekat na budžet, kako bi se obezbijedilo ostvarenje prihoda projektovanih u procesu fiskalne konsolidacije.

U tom smislu Vlada Crne Gore je predložila izmjene Zakona o radu na način da iznos minimalne zarade počev od 1. oktobra 2024. godine ne bude niži u neto iznosu od 600,00 eura za zaposlene do V nivoa kvalifikacije obrazovanja, odnosno 800,00 eura za zaposlene sa VI i višim nivoom kvalifikacije obrazovanja.

III. Usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim konvencijama

Ne postoji pravni akt Evropske unije i Međudodne organizacije rada sa kojim je potrebno usklađivati odredbe ovog zakona.

IV. Objašnjenje osnovnih pravnih instituta

Odredbom člana 1 zakona propisuje se izmjena člana 101 st. 2 i 3 na način da minimalna zarada ne može biti niža od 600,00 eura za zaposlene na radnim mjestima do V nivoa kvalifikacije obrazovanja, odnosno 800,00 eura za zaposlene na radnim mjestima sa VI i višim nivoom kvalifikacije obrazovanja, kao i da istu utvrđuje Vlada na predlog Socijalnog savjeta, na osnovu opšteg nivoa zarada u zemlji, troškovi života i promjene u njima i ekonomski faktori, uključujući i zahtjeve privrednog razvoja, nivo produktivnosti i potreba da se dostigne i odredi visok nivo zaposlenosti. Naime navedenom odredbom se želi postići bolji standarda građana i ubrzano približavanje prosjeku standarda građana EU. Kroz povećanje raspoloživog dohotka istovremeno će se povećati lična potrošnja što će omogućiti rast budžetskih prihoda kroz veću naplatu poreza na potrošnju. U isto vrijeme, jedan dio izgubljenih prihoda nadoknadiće se kroz veću osnovicu usljed povećanja prevashodno minimalne zarade ali i ostalih zarada što će vratiti jedan dio prihoda koji se gube po osnovu smanjenja stope doprinosa na penzijsko i invalidsko osiguranje, dok će jedan dio prihoda biti kompenzovan kroz veće prihode od poreza na dohodak usljed niskog praga "neoporezovog dijela" zarade i rasta minimalne zarade. Navedenom izmjenom obezbjediće rast životnog standarda građana, smanjenje troškova za poslodavce i po tom osnovu smanjenje „sive ekonomije“ na tržištu rada.

Odredbom člana 2 Predloga zakona vrši se usklađivanje sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima u pogledu izjednačavanja starosne granice za prestanak radnog odnosa po sili zakona kako za javni tako i realni sektor, odnosno 67 godina života i 15 godina staža osiguranja.

Odredbom člana 3 propisuje se odložena primjena zakona odnosno da će se navedena odredba primjenjivati od 1. oktobra 2024. godine.

Odredbom člana 4 propisuje se da ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“. Hitnost pri stupanju na snagu zakona ogleda se u tome koja materija se propisuje odredbama ovog zakona, kao i obuhvat zaposlenih na koje će se isti primjenjivati. Imajući u vidu da se predmetnim zakonom utvrđuje iznos minimalne zarade koja je zagarantovani iznos zarade koju prima veliki broj zaposlenih u Crnoj Gori, predlaže se donošenje po hitnom postupku.

V. Procjena finansijskih sredstava za sprovođenje zakona

Smanjenjem doprinosa na penzijsko i invalidsko osiguranje omogućava se poslodavcima da jedan dio troška koji nastaje usljed povećanja minimalne zarade kompenzuju kroz manje doprinose.

Poslodavci koji trenutno isplaćuju zarade zaposlenima iznad nove minimalne zarade ostvaruju isključivo uštedu na troškovima rada i pored povećanja neto zarade.

Dakle, rast neto zarada zaposlenog ostvaruje se po osnovu smanjenja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret zaposlenog. Dok poslodavac ostvaruje uštedu po osnovu smanjenja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret poslodavca.

Tabela: Uticaj reforme na zaposlenog i poslodavca u zavisnosti od trenutne zarade

UTICAJ NA ZAPOSLENOG			UTICAJ NA POSLODAVCA		
trenutna neto zarada	nova neto zarada	razlika u €	trenutna bruto II zarada	nova bruto II zarada	razlika u €
450	600	150	565.6	675.1	109.5
450	800	350	565.6	924.9	359.3
600*	635.6	35.6	755.5	716.4	-39.1
650*	688.9	38.9	826.7	784	-42.8
700*	742.2	42.2	898	851.6	-46.4
750*	795.5	45.5	969.2	919.1	-50
800	848.8	48.8	1040.4	986.7	-53.7
850	902.3	52.3	1116	1058.5	-57.5
900	955.9	55.9	1194	1132.5	-61.5
950	1009.5	59.5	1272	1206.6	-65.5
1000	1063.1	63.1	1350.1	1280.7	-69.4
1050	1116.7	66.7	1428.1	1354.7	-73.4
1100	1170.3	70.3	1506.1	1428.8	-77.3
1150	1223.9	73.9	1584.1	1502.8	-81.3
1200	1277.5	77.5	1662.1	1576.9	-85.2
1250	1331.1	81.1	1740.2	1651	-89.2
1300	1384.7	84.7	1818.2	1725	-93.2
1400	1491.9	91.9	1974.2	1873.2	-101.1
1500	1599.1	99.1	2130.3	2021.3	-109
1600	1706.3	106.3	2286.3	2169.4	-116.9
1700	1813.5	113.5	2442.4	2317.6	-124.8
1800	1920.7	120.7	2598.4	2465.7	-132.7
1900	2027.8	127.8	2754.4	2613.8	-140.6
2000	2135	135	2910.5	2761.9	-148.5

***Za zaposlene sa nivoom klasifikacije obrazovanja do VI stepena stručne spreme koji trenutno primaju zaradu na ovom nivou**

***Prerez porezu obračunat je na nivou od 15% (kao u slučaju Glavnog grada, budući da je Podgorica grad sa najviše zaposlenih u Crnoj Gori)**

Očekuje da implementacija ovog programa obezbijedi rast životnog standarda građana, smanji troškove za poslodavce i po tom osnovu smanji „sivu ekonomiju“ na tržištu rada.

VI. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Shodno Poslovniku Skupštine Crne Gore predlaže se da ovaj Zakon donese po hitnom postupku imajući u vidu značaj pitanja koje ovaj zakon uređuje, odnosno da je hitno donošenje ovog Zakona neophodno iz razloga što se isti primjenjuje na trenutno preko 30 hiljada zaposlenih u Crnoj Gori. Isto tako, u skladu sa

proklamovanim ciljem o ulasku Crne Gore u EU tokom 2028. godine očekuje se da će, u slučaju zadržavanja zarada na postojećem nivou, jedan dio već deficitarne radne snage iskoristiti benefite koje EU pruža u dijelu mobilnosti radne snage, i privremeno ili trajno napustiti zemlju. U tom kontekstu, Crna Gora mora stvarati uslove za povećanje standarda građana.

Tekst odredaba zakona koje se mijenjaju

Zakon o radu („Službeni list CG“ br. 74/19, 8/21, 59/21, 68/21 i 145/21)

Minimalna zarada

Član 101

- (1) Zaposleni ima pravo na minimalnu zaradu za standardni radni učinak i puno radno vrijeme, odnosno radno vrijeme koje se izjednačava sa punim radnim vremenom u skladu sa ovim zakonom, kolektivnim ugovorom i ugovorom o radu.
- (2) Minimalna zarada iz stava 1 ovog člana, u neto iznosu, ne može biti niža od 450,00 eura.
- (3) Iznos minimalne zarade iz stava 2 ovog člana utvrđuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) na predlog Socijalnog savjeta Crne Gore, na godišnjem nivou, na osnovu mjerila za utvrđivanje nivoa minimalnih zarada i to:
 - opšti nivo zarada u zemlji;
 - troškovi života i promjene u njima;
 - ekonomski faktori, uključujući i zahtjeve privrednog razvoja, nivo produktivnosti i potreba da se dostigne i odredi visok nivo zaposlenosti.

Crna Gora

Organ državne uprave nadležan za oblast na koju se propis odnosi/donosilac akta
Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga

Naziv propisa	Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o radu	
Klasifikacija propisa po oblastima i podoblastima uređivanja	oblast	podoblast
	XII. Radni odnosi i zapošljavanje	1. Opšti propisi o radu
Klasifikacija propisa po pregovaračkim poglavljima i podpoglavljima prava Evropske unije	poglavlje	potpoglavlje
	19 Socijalna politika i zapošljavanje (5)	19.20.Socijalna politika (05.20)
Ključni termini - eurovok deskriptori		

Ministarstvo
finansija

Adresa: Ul. Stanka Dragojevića 2
81000 Podgorica, Crna Gora
www.mif.gov.me

Crna Gora
MINISTARSTVO RADA, ZAPOSŁJAVANJA I SOCIJALNOG
DIJALOGA

Primijeno: 14. 08. 2024				
Org. jed.	Jed. složen klas. znak	Rean broj	Prilog	Vrijednost
01-082/24-14/3				Podgorica, 13.08.2024. godine

Br. 05-02-040/24-5406/2

Za: MINISTARSTVO RADA, ZAPOSŁJAVANJA I SOCIJALNOG DIJALOGA, Rimski trg 46, Podgorica

gospođi, Naidi Nišić, ministarki

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu

Veza: Vaš akt br. 01-082/24-4868/3 od 01.08.2024. godine

Poštovana gospođo Nišić,

Povodom *Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Predložene izmjene zakona će uticati na sve zaposlene u Crnoj Gori koji primaju minimalnu zaradu. Dvije minimalne zarade od 600€ i 800€ (prosječno 700€), u zavisnosti od stručne spreme zaposlenog, rezultat su zahtjeva reprezentativnih predstavnika poslodavaca u okviru obaveznog socijalnog dijaloga koji je vođen na temu ove reforme. Time se došlo do optimalnog modela koji omogućava rast zarada svih zaposlenih, a ne samo zaposlenih u javnom sektoru.

Dostavljenim izmjenama i dopunama predloženo je da se iznos minimalne zarade poveća sa važećih 450,00 € na 600,00 € za zaposlene do V nivoa kvalifikacije obrazovanja, odnosno na 800,00 € za zaposlene sa VI i višim nivoom kvalifikacije obrazovanja, u neto iznosu. Navedene mjere će uticati na povećanje neto zarade od 35,00€ do 150,00€ po zaposlenom.

Uvećanje neto zarada ostvaruje se po osnovu smanjenja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, čime se troškovi za poresko opterećenje zarada koje isplaćuje poslodavac smanjuju sa 5,5% na 0%.

Usled uvećane minimalne zarade, ali i ostalih zarada, jedan dio prihoda nadoknadiće se kroz veću osnovicu za obračun doprinosa, što će pozitivno uticati na naplatu prihoda po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, kao i veću naplatu poreza na potrošnju, s obzirom na rast raspoloživog dohotka.

Ovaj Predlog zakona pripada setu zakona čije je donošenje predviđeno Fiskalnom strategijom za period 2024-2027. godine, kojom su detaljno sagledani efekti implementacije kako ove mjere, tako i drugih mjera na budžet, privredu i građane, tako da Ministarstvo finansija nema primjedbi na tekst Predloga zakona.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA
PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga

NAZIV PROPISA

Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o radu

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- U primjeni zakona a u uslovima značajnog nedostatka radne snage, posebno tokom trajanja turističke sezone, i činjenice da su mnoge zemlje koje su pristupile Evropskoj uniji iskusile odliv visoko kvalifikovane radne snage, kao i cijeneći činjenicu da je minimalna zarada koju poslodavci isplaćuju zaposlenom, posebno u Centralnom i Južnom regionu, veća u odnosu na zakonski određeni prag usljed kretanja na tržištu rada, predlaže se: smanjenje troškova za poslodavce kroz niže poresko opterećenje na zarade i povećanje minimalne i prosječne zarade u Crnoj Gori.
- Predlogom zakona otklanjaju se određeni negativni efekti koji su nastali usljed primjene postojećih zakonskih rješenja, kao i velikog poreskog opterećenja na zarade.
- Uzroci problema koji se rješavaju ovim Predlogom zakona su: povećanje minimalne zarade na 600€ za zaposlene na radnim mjestima do V nivoa kvalifikacije obrazovanja, odnosno 800€ u neto iznosu za zaposlene na radnim mjestima od VI nivoa kvalifikacije obrazovanja; poboljšanje standarda zaposlenih; smanjenje neformalne ekonomije i povećanje stope zaposlenosti.
- U primjeni zakona oštećeni su sljedeći subjekti:
 - 1) Zaposleni:
 - Na način što dosadašnji iznos minimalne zarade ne zadovoljava osnovne potrebe zaposlenih, kao i troškove života;
 - 2) Poslodavci:
 - Zbog velikog poreskog opterećenja.
- Ukoliko ne bi došlo do promjene propisa ("status quo" opcija):
 - 1) ne bi se unaprijedile odredbe koje se odnose na iznos minimalne zarade;
 - 2) ne bi se smanjila neformalna ekonomija;
 - 3) ne bi se unaprijedio standard zaposlenih.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Osnovni razlozi za donošenje izmjena Zakona o radu jeste usklađivanje sa Fiskalnom strategijom Crne Gore za period 2024-2027. godine, kojim se predviđa kao jedna od ključnih mjera za poboljšanje standarda građana, između ostalog, smanjenje troškova za poslodavce kroz niže poresko opterećenje na zarade i povećanje minimalne i prosječne zarade u Crnoj Gori.

Imajući u vidu visoku zavisnost crnogorske ekonomije od privlačenja investicija sa jedne i potrebu širenja proizvodne baze sa druge strane, kao i izazove sa kojima se Crna Gora suočava u dijelu nedostatka kvalifikovane radne snage (što će biti posebno izraženo u uslovima pune integracije crnogorske privrede u jedinstveno evropsko tržište u sklopu pristupanja EU) neophodno je kroz odgovarajuću poresku politiku, stvoriti podsticajan investicioni ambijent koji će rezultirati većim prilivom investicija i generisanju novih radnih mjesta.

U uslovima značajnog nedostatka radne snage, posebno tokom trajanja turističke sezone, i činjenice da su mnoge zemlje koje su pristupile Evropskoj uniji iskusile odliv visoko kvalifikovane radne snage, kao i cijeneći činjenicu da je minimalna zarada koju poslodavci isplaćuju zaposlenom, posebno u Centralnom i Južnom regionu, veća u odnosu na zakonski određeni prag usljed kretanja na tržištu rada.

Odredbom člana 101 Zakona o radu („Službeni list CG“, br. 74/19, 8/21, 59/21, 68/21 i 145/21) propisano je da zaposleni ima pravo na minimalnu zaradu za standardni učinak i puno radno vrijeme, odnosno radno vrijeme koje se izjednačava sa punim radnim vremenom u skladu sa ovim zakonom, kolektivnim ugovorom i ugovorom o radu. Minimalna zarada u neto iznosu ne može biti niža od 600,00 eura za zaposlene do V nivoa kvalifikacije obrazovanja, odnosno 800,00 eura za zaposlene sa VI i višim nivoom kvalifikacije obrazovanja. Dvije minimalne zarade od 600€ i 800€ (prosječno 700€), u zavisnosti od stručne spreme zaposlenog, rezultat su zahtjeva reprezentativnih predstavnika poslodavaca u okviru obaveznog socijalnog dijaloga koji je vođen na temu ove reforme. Time se došlo do optimalnog modela koji omogućava rast zarada svih zaposlenih, a ne samo zaposlenih u javnom sektoru. Predloženo zakonsko rješenje je u skladu sa poreskom reformom "Evropa sad 2". Ova reforma je zbog toga inkluzivna i pozitivna - za zaposlene i penzionere, kao i za poslodavce, uz očuvanje pune makroekonomske i fiskalne stabilnosti.

Tabela 1: Uticaj reforme na zaposlenog i poslodavca u zavisnosti od trenutne zarade

UTICAJ NA ZAPOSLENOG			UTICAJ NA POSLODAVCA		
trenutna neto zarada	nova neto zarada	razlika u €	trenutna bruto II zarada	nova bruto II zarada	razlika u
450	600	150	565.6	675.1	109.5
450	800	350	565.6	924.9	359.3
600*	635.6	35.6	755.5	716.4	-39.1
650*	688.9	38.9	826.7	784	-42.8
700*	742.2	42.2	898	851.6	-46.4
750*	795.5	45.5	969.2	919.1	-50
800	848.8	48.8	1040.4	986.7	-53.7
850	902.3	52.3	1116	1058.5	-57.5
900	955.9	55.9	1194	1132.5	-61.5
950	1009.5	59.5	1272	1206.6	-65.5
1000	1063.1	63.1	1350.1	1280.7	-69.4
1050	1116.7	66.7	1428.1	1354.7	-73.4
1100	1170.3	70.3	1506.1	1428.8	-77.3
1150	1223.9	73.9	1584.1	1502.8	-81.3
1200	1277.5	77.5	1662.1	1576.9	-85.2
1250	1331.1	81.1	1740.2	1651	-89.2

1300	1384.7	84.7	1818.2	1725	-93.2
1400	1491.9	91.9	1974.2	1873.2	-101.1
1500	1599.1	99.1	2130.3	2021.3	-109
1600	1706.3	106.3	2286.3	2169.4	-116.9
1700	1813.5	113.5	2442.4	2317.6	-124.8
1800	1920.7	120.7	2598.4	2465.7	-132.7
1900	2027.8	127.8	2754.4	2613.8	-140.6
2000	2135	135	2910.5	2761.9	-148.5

*Za zaposlene sa nivoom klasifikacije obrazovanja do VI stepena stručne spreme koji trenutno primaju zaradu na ovom nivou

*Prerez porezu obračunat je na nivou od 15% (kao u slučaju Glavnog grada, budući da je Podgorica grad sa najviše zaposlenih u Crnoj Gori)

Vlada Crne Gore je odgovorno prihvatila inicijativu da se unaprijedi standard zaposlenih sa minimalnom zaradom, ali istovremeno vodeći računa da se ne uspori rast zaposlenosti i konkurentnost privrede, kao i da se postigne neutralan efekat na budžet, kako bi se obezbijedilo ostvarenje prihoda projektovanih u procesu fiskalne konsolidacije.

U tom smislu Vlada Crne Gore je predložila izmjene Zakona o radu na način da iznos minimalne zarade počev od 1. oktobra 2024. godine ne bude niži u neto iznosu od 600,00 eura za zaposlene do V nivoa kvalifikacije obrazovanja, odnosno 800,00 eura za zaposlene sa VI i višim nivooa kvalifikacije obrazovanja.

Grifik 1: Minimalna i prosječna zarada u Crnoj Gori (prethodni period i nakon reforme)

*U 2025. godini u obzir uzeta prosječna minimalna zarada (prosjeak MZ od 600€ i 800€)

PROSJEČNA ZARADA, U €

*pregled prosječne zarade po podacima Uprave za statistiku i projekcija prosječne zarade u 2025. godini

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Nije bilo moguće razmatrati „status quo” opcija iz sljedećih razloga:

- Ni bi došlo do povećanja standarda zaposlenih;
- Ne bi se unaprijedile odredbe koje se odnose na minimalnu zaradu;
- Ne bi se suzbijala neformalna ekonomija;
- Ne bi došlo do povećanja stope zaposlenosti;
- Ne bi se pratio trend rasta inflacije.

Preferirana opcija je donošenje izmjena Zakona o radu, a sve u cilju:

- unaprijeđenja standarda zaposlenih;
- unaprijeđenja zakonskih rješenja i usklađivanje sa Fiskalnom strategijom Crne Gore za period 2024-2027. godine;
- suzbijanja neformalne ekonomije;
- povećanja stope zaposlenosti;
- povećavanja kupovne moći što će se pozitivno odraziti na privredu;
- smanjenja stope siromaštva.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
 - Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
 - Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
 - Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
 - Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.
-
- Predložena rješenja u propisu će uticati na sve zaposlene u Crnoj Gori koji primaju minimalnu zaradu. Povećanje minimalne zarade će pozitivno uticati na zaposlene do V nivoa kvalifikacije obrazovanja na način što će isti primati iznos minimalne zarade 600 eura, odnosno za zaposlene sa VI i višim nivoom kvalifikacije obrazovanja 800 eura. Na ovaj način unaprijediće se standard građana, kao i povećati kupovna moć istih, što će se pozitivno odraziti na privredu.
 - Kroz povećanje raspoloživog dohotka istovremeno će se povećati lična potrošnja što će omogućiti rast budžetskih prihoda kroz veću naplatu poreza na potrošnju. U isto vrijeme, jedan dio izgubljenih prihoda nadoknadiće se kroz veću osnovicu usljed povećanja prevashodno minimalne zarade ali i ostalih zarada što će vratiti jedan dio prihoda koji se gube po osnovu smanjenja stope doprinosa na penzijsko i invalidsko osiguranje, dok će jedan dio prihoda biti kompenzovan kroz veće prihode od poreza na dohodak usljed niskog praga "neoporezivog dijela" zarade i rasta minimalne zarade. Imajući u vidu da i dalje postoji "neformalna zaposlenost" i pojava isplate dijela zarade "na ruke" projektuje se da će dio poslodavaca usljed smanjenja poreskog opterećenja na rad smanjiti isplatu dijela zarade "na ruke" odnosno da će jedan dio zaposlenih preći u formalnu zaposlenost. Na taj način će i pored smanjenja doprinosa na PIO jedan dio prihoda po to osnovu biti naplaćen.
 - Imajući u vidu da se sistem obračuna zarada razlikuje po zemljama, odnosno da se koriste različite vrste i visine stopa poreza i doprinosa, osnovice na koje se primjenjuju, kao i različite vrste olakšica (poput neoporezivog dijela zarade), u praksi se za poređenje poreskog opterećenja troškova rada koristi tzv. "poreski klin" (tax wedge) na zarade, kao najmjerodavnije sredstvo za uporedne analize.
 - Ukupno poresko opterećenje troškova rada ili "poreski klin" predstavlja učešće poreza i doprinosa u ukupnim sredstvima potrebnim za isplatu bruto zarade (razlika između bruto i neto dohotka). To je indikator koji prikazuje sadašnju vrijednost troškova zarada koje se transferišu državi u obliku doprinosa za obavezno socijalno osiguranje i poreza na dohodak fizičkih lica, pri čemu se sastoji od tri glavne komponente: udio zaposlenih u doprinosima za socijalno osiguranje, udio poslodavaca u doprinosima za socijalno osiguranje i porez na dohodak fizičkih lica.
 - Poresko opterećenje troškova rada bitno utiče na mikro i makro konkurentnost, nivo investicija, te u krajnjem na ekonomski rast. Takođe, visina ovih nameta dovodi se u direktnu vezu sa stopom nezaposlenosti, kao i postojanjem neformalne zaposlenosti.
 - Nakon implementacije ove poreske reforme, Crna Gora će postati država sa jednim od najnižih poreskih opterećenja na rad, budući da će "poreski klin" kada je u pitanju u pitanju prosječna zarada iznositi 16,2% (na 100€ zaposleni zadržava 83,8€ a država naplaćuje 16,2€) dok će u slučaju minimalne zarade od 600€ iznositi 11,1% a na 800€ 13,5%.

Zemlja	Poreski klin za 2023. godinu
Belgija	52,7
Njemačka	47,9
Austrija	47,2
Francuska	46,8
Italija	45,1
Finska	43,5
Slovenija	43,3
Portugal	42,3
Švedska	42,1
Slovačka	41,6
Luksemburg	41,3
Mađarska	41,2
Letonija	41,1
Španija	40,2
Češka	40,2
Estonija	39,4
Grčka	38,5
Turska	38,4
Danska	36,4
Norveška	36,4
Holandija	35,1
Irska	35,1
Poljska	34,3
Island	31,7
Velika Britanija	31,3
Švajcarska	23,5
Izrael	23,2
CRNA GORA	16,2
OECD prosjek	34,8

*Izvor: OECD (za zemlje Evrope)

*poresko opterećenje na prosječnu zaradu

Uticaj na poslodavca:

- Smanjenjem doprinosa na penzijsko i invalidsko osiguranje omogućava se poslodavcima da jedan dio troška koji nastaje usljed povećanja minimalne zarade kompenzuju kroz manje doprinose.
- Poslodavci koji trenutno isplaćuju zarade zaposlenima iznad nove minimalne zarade ostvaruju isključivo uštedu na troškovima rada i pored povećanja neto zarade.

Dakle, rast neto zarada zaposlenog ostvaruje se po osnovu smanjenja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret zaposlenog. Dok poslodavac ostvaruje uštedu po osnovu smanjenja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret poslodavca.

Uticaj na zaposlenog:

- Svi zaposleni u Crnoj Gori ostvaruju rast neto zarade od čega najveći rast ostvaruju zaposleni koji primaju minimalnu zaradu, a koja se povećava na 600€ i 800€ u zavisnosti od stepena kvalifikacije obrazovanja.

- Ostali zaposleni ostvaruju rast neto zarade po osnovu smanjenja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret zaposlenog.

- Naime, u skladu sa proklamovanim ciljem o ulasku Crne Gore u EU tokom 2028. godine očekuje se da će, u slučaju zadržavanja zarada na postojećem nivou, jedan dio već deficitarne radne snage iskoristiti benefite koje EU pruža u dijelu mobilnosti radne snage, i privremeno ili trajno napustiti zemlju. U tom kontekstu, Crna Gora mora stvarati uslove za povećanje standarda građana i ubrzano približavanje prosjeku standarda građana EU.
- Propisom se ne podržava stvaranje novim privrednih subjekata na tržištu rada i tržišna konkurencija.
- Navedenim propisom se ne stvaraju biznis barijere, dok s druge strane svi poslodavci će biti dužni da izmijene ugovore o radu u skladu sa predloženim zakonskim normama.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
 - Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? **Objasnite.**
 - Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? **Objasnite.**
 - Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
 - Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze?
 - Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
 - **Objasnite metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
 - Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? **Objasnite.**
 - Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
 - Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? **Objasnite.**
- Predložena izmjena zakona podrazumijeva povećanje minimalne zarade u Crnoj Gori, te je po tom osnovu neophodno obezbijediti dodatna finansijska sredstva po osnovu povećanja zarada zaposlenima koji primaju minimalnu zaradu a čije se zarade finansiraju iz Budžeta Crne Gore. Imajući u vidu da je povećanje minimalne zarade, shodno Predlogu Fiskalne strategije za period 2024-2027. godine planirano paralelno sa smanjenjem poreskog opterećenja na zarade (kroz smanjenje doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje) očekuje se da uticaj na ukupan fond bruto zarada koje se finansiraju iz budžeta bude pozitivan, imajući u vidu uštede koje država kao poslodavac ostvaruje kroz smanjenje poreskog opterećenja na zarade sa jedne i broja zaposlenih koji u državnoj administraciji primaju zarade na nivou minimalne zarade sa druge strane.
 - Obezbiđenje finansijskih sredstava je potrebno za naredni vremenski period, odnosno od 1. oktobra 2024. godine od kada će se isplaćivati minimalna zarada. Finansijska sredstva neophodno je obezbijediti u kontinuitetu, imajući u vidu da se ovim zakonskim rješenjem, utvrđuje iznos minimalne zarade u Crnoj Gori.
 - Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
 - Sredstava su planirana za tekuću godinu, a za narednu fiskalnu godinu će se planirati.
 - Usvajanjem propisa nije predviđeno donošenje podzakonskih akata.
 - Implementacijom propisa se neće ostvariti prihod za budžet Crne Gore.
 - U izradi analize efekata predloženog programa, prilikom kvantifikacije uticaja promjene minimalne zarade i poreskog opterećenja rada na prihode i rashode budžeta odnosno budžetski bilans, kao i uticaja na poslovni ambijent, korišćeni su: mikrosimulacioni model razvijen u okviru tehničke podrške pružene od strane Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) Ministarstvu finansija;

<p>metodologija Uprave za statistiku (MONSTAT), prilikom procjene uticaja rasta minimalne zarade i promjene poreskog opterećenja rada na prosječnu zaradu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kao izvori podataka, korišćeni su: relevantna zakonska regulativa kojom se uređuju izdvajanja iz budžeta, a čija se visina usklađuje sa minimalnom odnosno prosječnom zaradom; podaci Poreske uprave; podaci Ministarstva finansija i Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja kao i podaci Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. - Nisu postojale sugestije Ministarstva finansija na predlog propisa.
<p>6. Konsultacije zainteresovanih strana</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako. - Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije). - Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti. <ul style="list-style-type: none"> - U izradi ovog propisa učestvovali su predstavnici Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga. - Imajući u vidu da predmetne izmjene zakona stupaju na snagu od 1. oktobra 2024. godine nijesu sprovođenje javne konsultacije u izradi RIA obrasca. Shodno Poslovniku Skupštine Crne Gore predloženo je da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku imajući u vidu značaj pitanja koje ovaj zakon uređuje, odnosno da je hitno donošenje ovog Zakona neophodno iz razloga što se isti primjenjuje na trenutno preko 30 hiljada zaposlenih u Crnoj Gori. Isto tako, u skladu sa proklamovanim ciljem o ulasku Crne Gore u EU tokom 2028. godine očekuje se da će, u slučaju zadržavanja zarada na postojećem nivou, jedan dio već deficitarne radne snage iskoristiti benefite koje EU pruža u dijelu mobilnosti radne snage, i privremeno ili trajno napustiti zemlju. U tom kontekstu, Crna Gora mora stvarati uslove za povećanje standarda građana.
<p>7: Monitoring i evaluacija</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa? - Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi? - Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva? - Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa? <ul style="list-style-type: none"> - Potencijalne prepreke za implementaciju propisa odnose se na nepoštovanje odredbi od strane poslodavaca. - U cilju ispunjenja ciljeva, mjera koja će biti preduzeta je pojačan nadzor od strane inspeksijskih organa. - Glavni indikator prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva je broj zaposlenih koji će primati minimalnu zaradu; - Za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa biće zaduženi: Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga i inspeksijski organi.

Datum i mjesto
13.8.2024. godine
Podgorica

MINISTARKA

Crna Gora

Ministarstvo evropskih poslova

Crna Gora
MINISTARSTVO RADA, ZAPOSŁJAVANJA I SOCIJALNOG
DIJALOGA

Adresa: Bulevar revolucije 15
81 000 Podgorica, Crna Gora
Tel: +382 20 481 301
www.gov.me/mep

Br: 04/4-907/24-2813/2

Primijeno: 05-08-2024				
Org. ed.	Redar broj	Prilog	Vrijednos:	
01-082/24-14/2				

2. avgust 2024.

Za: MINISTARSTVO RADA, ZAPOSŁJAVANJA I SOCIJALNOG DIJALOGA
ministarki Naidi Nišić

Veza: Dopis br: 01-082/24-4868/2

Predmet: **Mišljenje o usklađenosti Predloga zakona o izmjenama i dopuni Zakona o radu s pravnom tekovinom EU**

Poštovani,

Dopisom broj 01-082/24-4868/2 od 1. avgusta 2024. godine tražili ste mišljenje o usklađenosti **Predloga zakona o izmjenama i dopuni Zakona o radu s pravnom tekovinom Evropske unije**.

Nakon upoznavanja sa sadržinom predloga propisa, a u skladu sa nadležnostima definisanim članom 20 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl. list CG“, br. 98/23, 102/23, 113/23, 71/24 i 72/24) Ministarstvo evropskih poslova je saglasno sa navodima u obrascu usklađenosti predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije.

S poštovanjem,

Maida Gorčević

MINISTARKA EVROPSKIH POSLOVA

Prilog:

- Izjava i tabela usklađenosti Predloga zakona o izmjenama i dopuni Zakona o radu s pravnom tekovinom EU

Dostavljeno:

- Ministarstvu rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga;
- a/a

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI NACRTA/PREDLOGA PROPISA CRNE GORE S PRAVNOM
TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE**

Identifikacioni broj Izjave		MRS-IU/PZ/24/03
1. Naziv nacrt/predloga propisa		
- na crnogorskom jeziku	Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o radu	
- na engleskom jeziku	Proposal for the Law on amendments to the Labour law	
2. Podaci o obrađivaču propisa		
a) Organ državne uprave koji priprema propis		
Organ državne uprave	Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga	
- Sektor/odsjek	Direktorat za rad/Direkcija za radne odnose	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	v.d. Generalne direktorice Direktorata za rad Irena Joksimović, tel: 020/482-429 irena.joksimović@mrs.gov.me	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	v.d. Generalne direktorice Direktorata za rad, tel: 020/482-429 irena.joksimović@mrs.gov.me	
b) Pravno lice s javnim ovlaštenjem za pripremu i sprovođenje propisa		
- Naziv pravnog lica	/	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
3. Organi državne uprave koji primjenjuju/sprovode propis		
- Organ državne uprave	Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga	
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i njenih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane (SSP)		
a) Odredbe SSPa s kojima se usklađuje propis		
Glava VI, Usklađivanje zakonodavstva, sprovođenje zakona i pravila o konkurenciji, član 72 i član 79, Radni uslovi i jednake mogućnosti		
Glava VIII, Politike saradnje, član 101, Saradnja u oblasti socijalne politike		
b) Step en ispunjenosti obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa		
☒	ispunjava u potpunosti	
☐	djelimično ispunjava	
☐	ne ispunjava	
c) Razlozi za djelimično ispunjenje, odnosno neispunjenje obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa		
/		
5. Veza nacrt/predloga propisa s Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG)		
- PPCG za period	2024-2027	
- Poglavlje, potpoglavlje	/	
- Rok za donošenje propisa	/	
- Napomena	Donošenje Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o radu nije planirano Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.	
6. Usklađenost nacrt/predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije		
a) Usklađenost s primarnim izvorima prava Evropske unije		
Ne postoje primarni izvori prava EU s kojom bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.		
b) Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije		
Ne postoji odredba sekundarnih izvora prava EU s kojom bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.		

c) Usklađenost s ostalim izvorima prava Evropske unije	
Ne postoji izvor prava EU ove vrste s kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.	
6.1. Razlozi za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost nacrt/predloga propisa Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti	
/	
7. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost konstatovati tu činjenicu	
Ne postoje odgovarajući propisi EU s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost.	
8. Navesti pravne akte Savjeta Evrope i ostale izvore međunarodnog prava korišćene pri izradi nacrt/predloga propisa	
Ne postoje izvori međunarodnog prava s kojima je potrebno uskladiti predlog propisa.	/
9. Navesti da li su navedeni izvori prava Evropske unije, Savjeta Evrope i ostali izvori međunarodnog prava prevedeni na crnogorski jezik (prevode dostaviti u prilogu)	
/	
10. Navesti da li je nacrt/predlog propisa iz tačke 1 Izjave o usklađenosti preveden na engleski jezik (prevod dostaviti u prilogu)	
Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o radu nije preveden na engleski jezik.	
11. Učešće konsultanata u izradi nacrt/predloga propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti	
U izradi Predloga zakona o izmjenama i dopuni Zakona o radu nije bilo učešća konsultanata.	
Potpis / ovlašteno lice obrađivača propisa	Potpis / ministarka evropskih poslova
 Datum: / /	 Datum: / /

Prilog obrasca:

1. Prevodi propisa Evropske unije
2. Prevod nacrt/predloga propisa na engleskom jeziku (ukoliko postoji)

TABELA USKLAĐENOSTI

1. Identifikacioni broj (IB) nacrt/predloga propisa		1.1. Identifikacioni broj izjave o usklađenosti i datum utvrđivanja nacrt/predloga propisa na Vladi		
MRS-TU/PZ/24/03		MRS-IU/PZ/24/03		
2. Naziv izvora prava Evropske unije i CELEX oznaka				
/				
3. Naziv nacrt/predloga propisa Crne Gore				
Na crnogorskom jeziku		Na engleskom jeziku		
Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o radu		Proposal for the Law on amendments to the Labour Law		
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s izvorima prava Evropske unije				
a)	b)	c)	d)	e)
Odredba i tekst odredbe izvora prava Evropske unije (član, stav, tačka)	Odredba i tekst odredbe nacrt/predloga propisa Crne Gore (član, stav, tačka)	Usklađenost odredbe nacrt/ predloga propisa Crne Gore s odredbom izvora prava Evropske unije	Razlog za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost	Rok za postizanje potpune usklađenosti